
Рябець І. В.

Наукова бібліотека, Національний університет «Києво-Могилянська академія» (м. Київ, Україна)

Голубєва М. О.

Кафедра психології та педагогіки, Національний університет «Києво-Могилянська академія» (м. Київ, Україна)

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ БІБЛІОТЕКИ ВІД ІНФОРМУВАННЯ ДО НАВЧАННЯ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Розглянуто питання залученості наукової бібліотеки університету в освітньо-науковий процес із питання розвитку академічних навичок («Academic Skills») студентства. Авторами було запропоновано два шляхи включення наукової бібліотеки університету до процесу розвитку академічних навичок у здобувачів вищої освіти в навчально-методичному плані.

Ключові слова: академічні навички; бібліотека; університет; Центр із розвитку академічних навичок

Riabets I. V.

Scientific Library, National University of Kyiv Mohyla Academy (Kyiv, Ukraine)

Holubeva M. O.

Department of Psychology and Pedagogy, National University of Kyiv Mohyla Academy (Kyiv, Ukraine)

TRANSFORMATION OF THE LIBRARY'S ROLE FROM INFORMING TO LEARNING: THE REQUIREMENTS OF MODERNITY

The paper considers issues of the university library involvement in the educational and scholarly process on the development of students' academic skills in higher education. The authors proposed two ways of educational and methodological terms for involving the university's library in the development of students' academic skills.

Keywords: Academic Skills; library, university; Academic Skills Center

Питання розвитку академічних навичок (Academic Skills) є актуальним для вітчизняної вищої освіти. Актуалізацію цієї проблематики зафіксовано в законодавстві України: Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Закон України «Про авторське право і суміжні права» та інших нормативно-правових актах. Необхідність практичної реалізації формування та розвитку академічних навичок в освітньому середовищі, як напрям удосконалення якості освіти в університеті, постає сучасним викликом перед університетською науковою бібліотекою.

Відповідно до освітніх і наукових потреб університету формується перелік академічних навичок, наповнення змісту якого може бути змінним та має постійно корелюватися з новими потребами університетської спільноти в галузі освіти. Потреби

розвитку академічних навичок у здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та працівників університету формулюють завдання для фахівців наукової бібліотеки ЗВО. Наразі **основними завданнями є:**

- формувати та розвивати культуру академічної доброчесності,
- навчати технікам уникнення плагіату,
- розвивати стратегію читання наукових джерел,
- удосконалювати навички з цитувань та посилань,
- сприяти розвитку критичного мислення,
- допомагати організації процесу наукового дослідження - управління даними досліджень,
- ознайомлювати з методами ефективного занотовування,
- навчати ефективному тайм-менеджменту,
- консультувати щодо стратегій пошуку інформації,
- актуалізувати напрями пошуку наукової інформації для досліджень.

Завдання можуть доповнюватися відповідно до освітніх і наукових потреб університету.

Раніше нами було проаналізовано досвід ролі бібліотеки з розвитку академічних навичок студентства в університетах Великобританії та Нідерландів. Також нами було сформульовано три шляхи включеності в організаційному плані вітчизняних бібліотек університету в розвиток академічних навичок студентства завдяки створенню Центру з розвитку академічних навичок (на прикладі Наукової бібліотеки НаУКМА) <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1217>.

Аналіз діяльності досвіду вітчизняних бібліотек ЗВО продемонстрував, що всі наукові бібліотеки провадять тренінгову діяльність для студентів, викладачів, співробітників ЗВО та інших користувачів. Але при цьому включеність цих бібліотек в освітній процес університету нечітко виражена в методичному плані. Тому ми пропонуємо:

1) у процесі викладання науково-організаційних засад діяльності університету на першому курсі проводити дидактичний тест. Такий тест дасть можливість діагностувати рівень компетентностей академічних навичок здобувачів/здобувачок освіти. За результатами цього тесту можливо виявити, достатньо чи недостатньо сформовані академічні навички у студентів. Та задля досягнення достатнього рівня сформованості академічних навичок буде запропоновано здобувачу/здобувачці освіти взяти участь в навчальному тренінгові з певної теми, щоб усунути прогалини в царині академічних навичок. Для цього слід на сайті бібліотеки університету, в розділі Центр з розвитку

академічних навичок заповнити форму та долучитися до відповідного тренінгу;

2) проінформувати всіх науково-педагогічних працівників ЗВО про діяльність Центру з розвитку академічних навичок та його сервіси (в т.ч. тренінги з формування та розвитку академічних навичок студентства). Така поінформованість актуалізує процес включеності бібліотеки в освітній процес ЗВО. Адже у відповідності до планово-навчального навантаження викладачу/викладачці виділяється тільки 3 академічні години на керівництво курсовою роботою одного студента на 2-му та на 3-му курсах. Але якщо в освітній процес наряду та органічно включаються працівники Центру з розвитку академічних навичок (фактично – це бібліотекарі, які є фахівцями з академічних навичок), це дає змогу викладацтву більш зосередитися на змісті курсової, бакалаврської, магістерської робіт. А навчання стратегіям пошуку інформації, складанню списку використаних джерел, правильному цитуванню та т. і. делегувати фахівцям в цій галузі знань – бібліотекарям Центру з розвитку академічних навичок.

Отже, запропоновані нами вище шляхи включеності наукової бібліотеки університету сприяють трансформації ролі бібліотеки від інформування до навчання, тобто створений Центр із розвитку академічних навичок на базі бібліотеки стає повноправним, органічним, необхідним учасником освітнього процесу ЗВО.